

בס"ד

שאלון בחינה

בנושא:

מקוואות

מועד:

ניסן תשפ"ד

סמל שאלון:

108.4.24

שימו לב: יש לנהוג על פי ההנחיות לנבחן המופיעות בשאלון הבחינה!

בהצלחה!

מועד ניסן תשפ"ד

בס"ד

בחינה בהלכות מקוואות

כ"ד ניסן תשפ"ד

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגיש תלונה לוועדת משמעת.
3. יש לענות על כל שאלה בעמוד חדש!
4. שאלה המחולקת למספר סעיפים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו.
5. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
6. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
7. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. טבילה בנהרות

א. באר, מדוע נאסרה טבילה בנהרות בימות הגשמים מחשש שרבו הנוטפין על הזוחלין, והרי קיימא לן דמקווה של ארבעים סאה ונפלו לתוכה אפילו אלף סאין שאובין בבת אחת לא יפסלוהו - ואם כן איך יפסלו הנוטפין את הזוחלין? (הבא לפחות שני תירוצים).

ב. האם איסור טבילה בנהרות (לדעת האוסרים) הוא איסור מן התורה או מדרבנן? בתוך כך הוסף לבאר האם בכל חודשי השנה - ישנו איסור טבילה - בנהרות מחשש שרבו הנוטפין על הזוחלים?

2. טבילה במים

א. באר כיצד הדין באופן שהמשיכו מי ים (ללא חשש שאובים) לבור טבילה סדוק - ולא נתקו את חיבורם לים - האם דין הים כמעין להעלות את הנידה מטומאתה - אף שהמים זוחלין?

ב. החופר בור בצד הים, והמשיך מי הים לתוכו כשהבור ריק, ולאחר מילוי ניתק את החיבור לים - האם הבור כשר לטבילת אישה נמוכה או לטבילת כלים הנקנים מן הגוי אף שהבור אינו מכיל ארבעים סאה? נמק דבריך!

עמוד 1 מתוך 4

3. טבילה בכלים

- א. כיצד הדין אם העבירו מים לבור הטבילה דרך כלי שחקקו ולבסוף קבעו או דרך כלי שקבעו ולסוף חקקו וירדו המים ישירות לבור הטבילה האם ייפסלו המים מדין שאובים?
- ב. הוסף לבאר האם מותרת הטבילה בתוך כלים האמורים לעיל?

4. אביק שבמרחץ

- איתא במשנה (מקוואות ו, י): האביק שבמרחץ בזמן שהוא באמצע פוסל, מן הצד אינו פוסל, מפני שהוא כמקוה סמוך למקוה דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים אם מקבלת האמבטי רביעית עד שלא יגיעו לאביק כשר ואם לאו פסול, ר' אלעזר בר' צדוק אומר אם מקבל האביק כל שהוא פסול.
- א. באר, מהו הפסול ההלכתי שיוצר האביק בתוך בור הטבילה?
- ב. כדעת מי מהתנאים נפסק בשולחן ערוך?

5. כשרות הצינור

- באר בכל אחד ממיני הצינורות שיתפרשו להלן האם מותר להביא על ידם מים למקווה:
- א. צינור ארוך מג' טפחים שחקקו לקבלת צרורות – ואחר החקיקה לפני הירידה למקווה נמשכים המים ג' טפחים על המשך הצינור?
- ב. צינור שהצרו שפתו משני צדיו להגברת לחץ המים וממילא נוצרה באמצעיתו גומא שלא לכוונת קיבול כלל?
- ג. האם יש למנוע לכתחילה מלהמשיך מים לבור בצינור עץ מחשש שמא תיווצר בעתיד גומא מחמת עיפוש?

6. דין זחילה

- א. בור שנסדק בשפתו מעל ארבעים סאה כך שבכל מצב יישארו ארבעים סאה האם מותרת הטבילה בבור בשעת הזחילה?
- ב. מקווה שהסדק מתחת לארבעים סאה והסדק קטן שזחילתו אינה ניכרת - האם המקווה נפסל? נמק דבריך!
- ג. זחילה על ידי אדם - או כשהמים חוזרים לבור הטבילה - האם עלתה הטבילה? הבא ראיה!

עמוד 2 מתוך 4

7. ספיקות בטבילה

החייבת בטבילה מדרבנן ולאחר מכן עלה ספק בלבה ספק אם ירדה לטבול ספק לא ירדה לטבול, או שספק אם היה דבר חציצה עליה בשעת הטבילה, האם חייבת לטבול פעם נוספת כיוון דקיימא לן ספקא דרבנן לקולא ?

8. פסול שאובין

- א. חפירות בשדות הפקר המלאים מים ארבעים סאה, בארץ ישראל או בחו"ל, ולא ידענו כיצד התמלאו האם כשרים לטבילה מחשש שאובין ?
- ב. ואיך הדין כשידוע שהבור עומד ומיוחד לטבילה והניחוהו ריקן וכעת נמצא מלא האם חיישינן שמלא בשאובין? נמך דבריד?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. במהלך שהיית חיילי צה"ל בעזה, נשלחו מן העורף, בין היתר כלים חדשים הטעונים טבילה. והואיל ואין מקוואות בנמצא, נדרש הרב הצבאי לחוות דעתו, הואיל וישנה אפשרות לקחת חבית גדולה מעץ או מחרס המחזיקה ארבעים סאה לנקבה בשוליה ולסגרה בשסתום בכדי למנוע זחילת המים לחוץ, ולהניחה תחת כיפת השמים בכדי שתתמלא במי גשמים ולאחר שתתמלא יטבלו את הכלים בתוכה. אלא שהועלו מספר הצעות על שיעור - גודל הנקב – הנדרש. חווה דעתך מתוך דברי הראשונים ופסק ההלכה על כל אחד משיעורי הנקבים המובאים להלן **האם יש להכשירו לכתחילה ובדיעבד** : א. נקב כל שהוא? ב. נקב המטהרו? – ומה הוא שיעור המטהר בכלי עץ וחרס? ג. נקב כשופרת הנוד? ד. נקב כמוציא רימון? (יש להתייחס בתשובה רק לשיעור גודל הנקב).

10. בתהליך הקמת יישוב מרוחק התאכלסו מספר מתיישבים ביישוב עוד בטרם הסתיימה בניית מקווה טהרה. והואיל ומקווה טהרה היה בריחוק מקום חיפשו המתיישבים מעיין בקרבת המקום לצורך טבילה. לאחר החיפוש נמצא בור סדוק ובתוכו תשע עשרה סאה מי מעיין. מקצת מהמתיישבים השלימוהו מיידית לארבעים סאה על ידי שעירו לתוכו עשרים ואחת סאה מים שאובים בטענה כי **מי המעיין** שקדמו לשאובים הם העיקר ובור זה כשר לטבילה אף שהמים שבתוכו זוחלים. מאידך, טוענים שאר המתיישבים שאדברה הואיל והמים השאובים הם הרוב ממילא הם העיקר ולכן מקווה זה פסול אף באשבורן - עם מי הדין?

עמוד 3 מתוך 4

11.

ראובן רכש כלי סכו"ם קטנים תוצרת חוץ החייבים בטבילה, והוסיף לרכוש בקבוק מפלסטיק הפטור מטבילה ובקבוק מברזל החייב בטבילה שפיהם צר שגם הם תוצרת חוץ - ומחשש שכלי הסכו"ם יתפזרו ויאבדו בשעת הטבילה – הכניס חלקם לבקבוק הפלסטיק וחלקם לבקבוק הברזל והטביל את הבקבוקים הנ"ל כשהם ללא מכסה בכדי שמי המקווה יכנסו לתוכם בעוד כלי הסכו"ם בתוכם. באר ופרט אימתי עלתה הטבילה לכלי הסכו"ם ואימתי לא עלתה הטבילה לכלי הסכו"ם?

12. כמה שאלות שהגיעו לבית ההוראה ונדרשת לחוות דעתך:

א. מסיבות מסוימות אירע שהמים בבור הטבילה ארבעים סאה היו קרירים – האם מותר לחמם על האש דוד מים ולהשליך לתוך בור הטבילה כדי לחמם את המים?

ב. נשים הדורשות לעשות שטיפה באמבטיה לאחר הטבילה - האם יש היתר הלכתי לדבר?

* * *

עמוד 4 מתוך 4